

5. Лендьял М. Політичний вимір транскордонного співробітництва в Центральній Європі на сучасному етап. *Політичні інститути та процеси у країнах Центральної і Східної Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть* : колективна монографія / за заг. ред. : Юрія Остапця і Маріана Токаря ; каф. політ. і держупр. ; Ужгород. нац. ун-тет. Ужгород : «Ліра», 2023. С. 133–166.

6. Lendel M., Rishko L. Europeanization and the Local Political Culture as Challenges for Public Policy in the Slovak-Ukrainian Borderland. *Public Policy and Administration*. 2023. Vol. 22, No 4. P. 463–476.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-428-3-26>

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON THE COURSE OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN INFORMATION WAR

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПЕРЕБІГ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

Lysak S. M.

*1st year master's student
at the Faculty of Social Sciences
and Humanities
Borys Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine*

Лисак С. М.

*студент I курсу магістратури
факультету суспільно-гуманітарних наук
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Україна та Росія активно використовують соціальні мережі для висвітлювання своїх версій подій, що відбуваються під час повномасштабної війни. Це впливає на посилення наративів щодо причини, наслідків і сенсів продовження війни. Представники уряду, окремі громадяни та державні установи вдаються до різних соцмереж, таких як Facebook, Twitter, TikTok, YouTube і Telegram, для розповсюдження інформації. Незважаючи на те, що неможливо точно визначити об'єми завантажених даних у соціальних мережах, масштаби розміщеної інформації про війну виявляються величезними. Це яскраво демонструється на прикладі першого тижня повномасштабного вторгнення, коли відео з тегами #Росія та #Україна на TikTok набрали відповідно 37,2 мільярда та 8,5 мільярда переглядів [1].

Завантаження інформації в соціальні мережі та її швидке поширення створюють нові і складні виклики для протидії дезінформаційним кампаніям. Визначення походження кампаній або визначення їх охоплення часто є складним процесом, що створює проблеми для вилучення неправдивого контенту або виявленню дезінформації до того, як вона досягне масової аудиторії. Наприклад, активна дезінформаційна кампанія "Ghostwriter", яку приписують білоруському уряду, використовувала складну мережу проксі-серверів і віртуальних приватних мереж (VPN), що дозволяла їй уникати виявлення протягом багатьох років.

Різноманіття соціальних мережних платформ та їх різний рівень доступності в різних країнах ускладнює координацію зусиль у протидії дезінформації, створюючи різні інформаційні екосистеми в різних географічних регіонах. Наративи про війну, що з'являються в соціальних мережах, набувають різних форм, залежно від платформи та регіону, включаючи Росію та Україну. Наприклад, Facebook і Twitter заборонені в Росії, але російська пропаганда та дезінформація, спрямована на зовнішню аудиторію, все ще активно присутні на цих платформах. Обмеження, накладені урядом на ці основні соціальні медіа-платформи, роблять Telegram головною соціальною мережею, доступною як для росіян, так і для українців. Telegram, який створений російським бізнесменом Павлом Дуровим, активно використовується на війні: від зв'язку з українськими біженцями до можливостей безпечного переходу і надання відеозаписів подій на полі бою в режимі, близькому до реального часу. Критично важливо, що в боротьбі з дезінформацією Telegram не має офіційної політики щодо цензури або видалення контенту будь-якого характеру. Хоча деякі канали в Telegram були закриті, компанія не публікує офіційних заяв про причини цього, і, як правило, дозволяє більшості контенту, розміщеного користувачами, продовжувати поширюватися, незалежно від його характеру. Це дозволяє Telegram слугувати переважно нефільтрованим джерелом дезінформації в Росії та Україні і охоплювати аудиторію, від якої були відрізані західні соціальні медіа-платформи. Хоча Telegram не фільтрує контент, як багато інших платформ, він також не використовує алгоритм для просування певних дописів і покладається на прямий обмін повідомленнями між користувачами. Такий концепт ускладнює використання інструментів штучного інтелекту для ефективного поширення дезінформації. На противагу цьому, на інших платформах, таких як Twitter і Facebook, штучний інтелект сприяє швидкому поширенню дезінформації про війну.

Штучний інтелект та його складові, такі як алгоритми та машинне навчання, слугують потужним інструментом для генерування та посилення дезінформації про російсько-українську війну, особливо в соціальних мережах. Алгоритми, що лежать в основі платформ соціальних мереж, які визначають, який контент дозволений, і які пости стають найбільш переглянутими, зумовлюють відмінності у сприйнятті користувачами подій, що розгортаються. До війни існували значні розбіжності щодо того, як соціальні медіа-платформи визначають пріоритетність і контролюють контент з різних політичних і соціальних питань. В останні роки і Facebook, і YouTube потрапили під пильну увагу регуляторів у США та ЄС, стурбованих тим, що їхні алгоритми надають пріоритет екстремістському контенту, а також нездатністю адекватно видаляти дезінформацію, незважаючи на певні вдосконалення автоматизованих і керованих людьми процедур.

Під час російсько-української війни подібні занепокоєння виникали на різних платформах. Наприклад, дослідники виявили, що TikTok спрямовував користувачів на неправдиву інформацію про війну вже через 40 хвилин після реєстрації. Новим користувачам TikTok показували відео, в яких стверджувалося, що прес-конференція Володимира Путіна в березні 2020 року була "відфотошоплена", а кліпи з відеогри – справжні кадри з війни. Так само алгоритм Facebook регулярно просував дезінформацію про війну, зокрема теорію змови про те, що США фінансують біологічну зброю в Україні. Дослідження Центру протидії цифровій ненависті (CCDH) показало, що Facebook не позначив як дезінформацію 80 відсотків постів, які поширювали цю теорію змови про біозброю, що фінансується США [2].

Отже, соціальні мережі стали важливим інструментом впливу на висвітлення російсько-української війни та розповсюдження дезінформації, причому різноманіття платформ і складності у контролі штучного інтелекту ускладнюють боротьбу з цим явищем.

Література:

1. Disinformation and Russia's war of aggression against Ukraine. OECD : веб-сайт. URL: <https://www.oecd.org/ukraine-hub/policy-responses/disinformation-and-russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-37186bde/> (дата звернення: 20.02.2024).
2. Information Warfare in Russia's War in Ukraine. Foreign Policy : веб-сайт. URL: <https://foreignpolicy.com/2022/08/22/information-warfare-in-russias-war-in-ukraine/> (дата звернення: 21.02.2024).